

		kr. a.	kr. a.
	fluttar		1888 97
92	a, eptirstöðvar frá fyrra ári	22 72	
	b, þjóðvegagjald þetta ár	762 39	785 11
4.	Þingeyjarsýsla:		
	a, eptirstöðvar frá fyrra ári	529 20	
	b, þjóðvegagjald þetta ár	983 3	1512 23
5.	Norðurmúlasýsla:		
	a, eptirstöðvar frá fyrra ári	874 10	
	b, þjóðvegagjald þetta ár	775 62	1649 72
6.	Suðurmúlasýsla:		
	a, eptirstöðvar frá fyrra ári	1158 61	
	b, þjóðvegagjald þetta ár	886 49	2045 10
	Samtals		7881 13

Gjöld:

kr. a.

1.	Húnavatnssýsla:	kr. a.	
	Skuld sjóðsins frá fyrra ári	54 39	
	Kostnaður til vegabóta	877 36	
	Eptirstöðvar til næsta árs	53 61	985 36
2.	Skagafjarðarsýsla:		
	Kostnaður til vegabóta		903 61
3.	Eyjafjarðarsýsla:		
	Kostnaður til vegabóta	349 50	
	Eptirstöðvar til næsta árs	435 61	785 11
4.	Þingeyjarsýsla:		
	Kostnaður til vegabóta	670 16	
	Eptirstöðvar til næsta árs	842 7	1512 23
5.	Norðurmúlasýsla:		
	Kostnaður til vegabóta	392 75	
	Eptirstöðvar til næsta árs	1256 97	1649 72
6.	Suðurmúlasýsla:		
	Kostnaður til vegabóta	1048 10	
	Eptirstöðvar til næsta árs	997 "	2045 10
	Samtals		7881 13

Akureyri, 10. dag marzmánaðar 1878.

Christiansson.

93 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lög um einkarjett.
 21. maí. — Eptir allraþegnlegustum tillögum ráðgjafans hefir hans hátign konunginum þóknast 12. f. m. að synja allrahástrar staðfestingar að frumvarpi því til laga um einkarjett, er alþingi hefir samþykkt.

Um leið og yður er þetta tjáð, herra landshöfðingi, er eigi látið undan falla að geta þess, er nú skal greina, til skýringar um ástæður þær, er dregið hafa ráðgjafann til að haga tillögum sínum við konung á þá leið, er að framan segir.

Í frumvarpinu er gjört ráð fyrir, að einkarjettur sje veittur án þess, að neinn **93**
sem vit hefir á, hafi rannsakað áður, hvort uppgötvanin sje ný. En sú regla er mjög **21. maí.**
óheppileg. Því að af henni leiðir þau miklu vankvæði, að vel getur svo farið, að veittur
verði einkarjettur að uppgötvunum, sem búið er að færa sjer í nyt áður; við það mundu
þeir, sem áður hefðu fundið hið sama, verða til neyddir að fara í málaferli til að verja
rjett sinn til að nota uppgötvun sína, og mundi einkum á Íslandi breyta þekkingu til að
dæma rjettlátlega í slíkum málum. Enn fremur er í frumvarpi þessu eigi látið þar við
lenda að lögtaka einkarjett fyrir nýjum uppgötvunum, heldur á einnig eptir því að veita
einkunarrjett til að stunda iðnað eða atvinnu grein, er eigi hefir verið stunduð á sama
hátt á Íslandi áður, hvort svo sem því fylgir nokkur ný uppgötvan eða eigi, og þótt
iðjan eða hin sjerstaklega aðferð við hana hafi verið alkunn annarstaðar en á Íslandi. En
slík ákvörðun, er eigi á sjer neitt líkt í lögum í Danmörku, verður eigi hagfelld kölluð,
með því að naumast er ástæða til að efast um, að sje þörf á þess konar iðju, muni hún
koma upp af sjálfri sjer án allrar verndar, enda verður og hins vegar eigi sagt, að sá, er
stundar slíka iðju, eigi að rjettu lagi neina heimtingu á vernd fyrir hana. Auk þess hefir
lagafrumvarpið inni að halda þá takmörkun, að einkarjettur verður eigi veittur öðrum
en þeim, er lögheimili hafa á Íslandi, en hins vegar veitir það kost á (2. gr., sbr. 13. gr.)
að fá einkarjett fyrir uppgötvan, er orðin er heyrum kunn á Íslandi og farið að nota
hana þar fyrir hjer um bil ári, og verður að álíta þá ákvörðun öldungis gagnstæða
rjettum reglum og eigi ráðandi til að hafa hana.

Ofan á þessar aðalmótbárur gegn lagafrumvarpinu, er nú hafa nefndar verið, má
enn fremur geta þess, að þar sem það leggur hegningu við (6. gr.), ef nokkur skerði eða
brjóti einkarjett annars manns, þá lendir sök sú einnig á þeim, er gjörir nýja uppgötvan,
þannig vaxna, að hún verður eigi álitin umbót á hinni eldri, en hin fyrri uppgötvan
verður þó fyrir það minna virði en áður, að reglurnar (í 8. gr.) um það, hvaða skýrslur
sá, er einkarjettar beiðist, á að leggja fram fyrir landshöfðingja, eru langt of ófullkomnar,
og að sú ákvörðun (14. gr. 3. tölul.), að til þess að varðveita einkarjett sinn eigi hlut-
aðeigandi að sýna árlega viðleitni til að útbreiða uppgötvan sína á Íslandi, mun gefa tilefni
til vafa um, hvað skilja eigi við slíka viðleitni.

Eptir framangreindu hefir ráðgjafinn eigi þótt geta mælt fram með því við hans
hátign konunginn, að hann staðfesti lagafrumvarp þetta, og verður að vera á því, að
haldist ósk manna á Íslandi um að fá einkarjettarlög, þurfi að íhuga og ræða mál þetta
af nýju. Enda virðist og eigi sem stendur vera nein sjerleg þörf á einkarjettarlögum
fyrir Ísland, þar sem svo lítið kveður að iðnaðarstörfum, og er engin ástæða til að
ímynda sjer, að lögin ein mundu valda neinni verulegri breytingu í því efni, með því að
hin eðlilegu skilyrði fyrir henni vantar.

En kæmi það fram, að gjörð væri einhver ný uppgötvan á Íslandi, er höfundur
hennar óskaði einkarjettar fyrir, virðist eðlilegast, að þá yrði höfð sama aðferð sem fylgt
er hjer í Danmörku.

Þess skal þá getið í því efni, að fyrir nokkrum árum var lagt fyrir ríkisþingið
frumvarp, er stjórnin hafði samið, til laga um einkarjett fyrir uppgötvunum í iðnaði, en
frumvarp þetta komst eigi áfram, og er því enn sem fyrr veittur einkarjettur fyrir nýjum
uppgötvunum hjer á landi með konunglegum leyfisbrjefum, er út eru gefin samkvæmt þeim
reglum, er myndast hafa í þeirri grein við venju hjá umboðsstjórninni. Reglur þær, er
hafðar eru að undirstöðu fyrir veitingu einkarjettar-leyfisbrjefa, eru þessar hinar helztu:

Einkarjettur er eigi veittur nema fyrir uppgötvunum, og því að eins, að upp-

93 21. maí. götvinin, að dómi þeirra manna, er skyn á bera og rannsaka hana áður, sje ný hjer á landi eða að minsta kosti svo, að verulegur munur sje á henni og því, sem gjört hefir verið hjer áður eða notað, og í annan stað er einkarjettur eigi veittur, ef uppgötvinin þykir hættuleg heilsu manna, lífi eða limum. Með hverju leyfisbrjefi er einungis veittur einkarjettur fyrir einni uppgötvan og einungis til þess að gjöra eða láta gjöra hjer á landi smíðisgrip þann, er til er tekinn í leyfisbrjefinu, eða til að neyta eða láta neyta aðferðar þeirrar, er þar ræðir um, en þar á móti heimila einkarjettarleyfis-brjefin engum manni einkarjett til verzlunar með hlutinn hjer á landi og meina því eigi öðrum að flytja hingað sama hlutinn frá útlöndum og nota hann og verzla með hann hjer á landi. Miði uppgötvinin til þess að búa til einhverja tiltekna hluti með vinnuvjelum eða áhöldum, er einungis veittur einkarjettur fyrir tilbúningi vjelanna eða áhaldanna, en eigi fyrir notkun þeirra. Það ber raunar við, að einkarjettur er látinn ná um tíu ára tíma, frá dagsetning leyfisbrjefsins, og stundum jafnvel 15 ár, en 5 ár er hinn venjulegi tími, og það er mjög sjaldgæft, að veittur sje einkarjettur fyrir uppgötvanum, er útlendir menn eru höfundar að. Það er haft í skilyrði, er einkarjettur er veittur, að hlutaðeigandi komi uppgötvaninni í verk hjer á landi á tilteknum fresti, optast áður 1 ár er liðið frá dagsetning leyfisbrjefsins, stöku sinnum á 2 ára fresti, og haldi því síðan áfram. Loks er einkarjetturinn veittur með þeim berlega fyrirvara, að svo skuli virða sem honum sje týnt, sannist það, að nokkur maður annar hafi komið uppgötvaninni í verk áður í þessu ríki.

Sá sem vill fá einkarjett hjer á landi fyrir einhverri uppgötvan, verður að rita stjórninni bænarskrá um það og láta bænarskránni fylgja lýsingu á uppgötvaninni, ritaða í tvennu lagi, á dönsku, og með undirskript sinni, og á að taka þar sjerstaklega fram, hvað sje nýtt og einkennilegt í uppgötvaninni, og enn fremur uppdrætti, þá er við þarf, og eiga þeir einnig að vera í tvennu lagi og með undirskript. Annað exemplarið af lýsingunni og uppdráttunum er síðan fest við einkarjettarleyfisbrjefið, sem er gefið út fyrir 34 kr. í afgreiðslugjald.

Brjef þetta eruð þjer, herra landshöfðingi, beðnir að gjöra heyrum kunnugt með því að birta það í Stjórnartíðindunum.

94 — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um vitagjald af skipum.*
24. maí. — Um leið og þjer, herra landshöfðingi, senduð hingað frumvarp alþingis til laga þeirra um vitagjald af skipum, er hans hátign konungurinn staðfesti 12. f. m., gátuð þjer þess í þóknanlegu brjefi yðar 24. septbr. f. á., að þar sem ráðgjafanum fyrir Ísland sje í 2. lið 1. greinar fengin heimild til að semja við stjórnir annara ríkja um vitagjald fyrir fiskiskip þau, er þaðan eru gjörð út til fiskiveiða við strendur Íslands, muni einkum höfð í huga frakknesk fiskiskip, og skutuð því til ráðgjafans, að með því, að þjer hefðuð eigi í höndum nægilegar skýrslur um tölu og farmrúm hinna frakknesku fiskiskipa, er stunda fiskiveiðar ár hvert við suður- og vesturstrendur Íslands, og leita þar inn á hafnir, þá yrðu útvegaðar hjá stjórninni frakknesku þær skýrslur, er á þyrfti að halda til þess að byggja á samning um greiðslu fjárupphæðar, mátaðrar eptir fyrirmælum laganna um vitagjalðið, og sem skyldi taka yfir öll frakknesk fiskiskip, er hafna sig einhverstaðar þar á ströndum landsins, er segir í lögunum, þannig, að gjald þetta yrði greitt allt í einu lagi í landssjóð, en eigi haft eins og segir í 2. gr., að láta skipin sjálf, hvert fyrir sig, greiða gjaldið af hendi.